

Sodelujemo za vključujočo Evropo

TRIALOG

Družbena aktivacija mladih

Pripravila CID Ptuj in Mestna občina Ptuj

Družbena aktivacija predstavlja širok pojem, ki v osnovi implicira določen premik iz neaktivnega v aktivno stanje ali delovanje. V okviru projekta Trialog smo jo v povezavi z opolnomočenjem mladih osnovali na treh nivojih: aktivnosti za krepitev lastnega jaza mladih (monolog), interakcije njihovega jaza z vrstniki (dialog) ter interakcije jaza s širšo družbo (trialog). Kot pomembne elemente družbene aktivacije v okviru projekta izpostavljammo med seboj prepletene mehanizme, ki prispevajo k posameznikovemu duševnemu zdravju, krepitvi pozitivne samopodobe in psihosocialni podpori.

Zdravje, ki ga razumemo kot stanje telesne, duševne in socialne blaginje, ki vpliva na dobro počutje, predstavlja tudi eno izmed enajstih ključnih področij *Evropske strategije za mlade 2019–2027* (Csuday, 2019). V raziskavi *Mladina 2020* je bilo ugotovljeno, da se je delež mladih v Sloveniji, ki osamljenost čutijo kot problem, v zadnjih desetih letih povečal za 76 %, delež mladih, ki več dni v tednu občutijo stres, pa kar za 110 % (Deželan in Lavrič, 2021). Zdravi mladi (fizično, duševno in čustveno) so po raziskavah *EU Youth Report (2015)* bolj uspešni na različnih področjih v življenju, s tem pa bolj motivirani in usmerjeni k aktivnemu prispevanju v širšo družbo. Tako v ospredje zmeraj bolj prihaja koncept pozitivnega duševnega zdravja, ki ga sestavlja več enakovrednih elementov: psihofizično stanje posameznika_{ce}, samospoštovanje, sreča, zadovoljstvo, odnos z drugimi, delovanje v vsakdanjem življenju, sposobnost obvladovanja svojega življenja, uspešno soočanje z izzivi in problemi ter sposobnost doprinosi k širši družbi (NIJZ, 2022).

Motivacija in cilji pomembno vplivajo na pozitivnejšo samopodobo in aktivno udejstvovanje v širši družbi. Tudi motivacija v širokem pomenu besede predstavlja premik k zelenemu (Jaušovec, 2010) in se nanaša na določeno usmerjeno vedenje oz. obnašanje, vzroki motivacije pa so lahko notranji ali zunanji (Kobal Grum in Musek, 2009). Gre za razgiban pojav, ki je v grobem sestavljen iz treh stopenj: potrebe, obnašanja, ki je usmerjeno k cilju, in na koncu zadovoljitve te potrebe (Kobal Grum, 2021). V svoji osnovi motivacija tako že implicira aktivacijo, ki lahko poteka na individualni ali družbeni ravni, velikokrat pa poteka na obeh

ravnih hkrati. Za lažje in bolj usmerjeno doseganje ciljev in izboljšanje motivacije obstaja veliko tehnik postavljanja ciljev, najbolj znana izmed vseh pa je tehnika SMART.

Psihosocialna podpora je pomembna v stanjih ravnovesja in v stanjih neravnovesja. Zlasti v kriznih situacijah in okoliščinah, ki posameznika_ico ali skupino posameznikov prizadenejo, potrebujemo podporo soljudi in razumevanje. Dobra socialna mreža krepi možnosti tudi za psihosocialno oporo, ko je ta potrebna in pomaga k normalizaciji socialnega in individualnega stanja (European Network for Traumatic Stress, 2009).

Dobro duševno zdravje je torej eno od odločilnih izhodišč za aktivacijo mladih in za njihovo sodelovanje v različnih družbenih plateh. Družbena aktivacija se najpogosteje nanaša na sodelovanje v delovno aktivni populaciji. Trg oz. družba mora pomagati zagotoviti dovoljšno število kvalitetnih delovnih mest oz. omogočiti, da lahko mladi takšna delovna mesta kreirajo sami, kar je povezano z ugodnim finančnim in davčnim okoljem, kjer so dostopna ugodna posojila za namene zagonskega delovanja. Socialno podjetništvo je eden od pomembnejših vidikov tovrstne aktivne participacije v povezavi s posebej izpostavljenim občutkom za socialno pravičnost. Pravično plačilo za delo, zadostno število pripravniških in drugih vstopnih mest in dostopnost stanovanj so pomembni z vidika samostojnosti mladega človeka in so posledično znak družbene občutljivosti in sprejemanja s strani splošne populacije. Pomembna oblika družbene vključenosti se nanaša na možnosti sodelovanja v političnem odločevalskem procesu, pri čemer ne gre le za navidezno možnost sodelovati, pač pa na konkretne možnosti, ki jih sistem kot takšen in politične stranke, kot glavni akterji oblikovanja političnega polja, dopuščajo mladim. Družbena aktivacija se nanaša tudi na različne oblike sodelovanja in vključevanja v prostovoljske organizacije in društva in možnosti vzpostavljanja takih oblik združevanja po interesu tudi za mlade. Tovrstne organizacije morajo biti dovolj senzibilne tudi za mlado populacijo, kar rešujejo s pomočjo mladinskih odsekov in sekcij, vendar je pomembna tudi vloga v splošnem ustroju organizacije, ki jo mladi člani lahko dosežejo na podlagi svojih kompetenc in angažiranosti. Oblika družbene aktivacije je tudi udejstvovanje na področju medijev in medijske prezenca mladih, za katero se sicer zdi, da je z množičnejšo uporabo družbenih medijev presegana, a je slednje po drugi strani lahko zgolj priročen izgovor za uzurpacijo klasičnega medijskega prostora s strani dominantnih proizvajalcev zgodb in posledično izključevanja narativa mladih v njih. Participacija na področju kulture predstavlja povezovalni člen med mladimi samimi kot med mladimi in širšo družbo. Obenem je tudi nekakšen lakmusov papir konkretne pripravljenosti družbe za ustvarjanje in vključevanje mladih. Vnaprejšnje določanje cenzurnih mehanizmov, sumničenje ali celo zavračanje nekaterih oblik (kritičnega) kulturnega prepričevanja družbenih tematik, omejevanje umetniških izrazov kaže na nepripravljenost družbe ali njenih določenih segmentov na aktivno

participacijo vseh, ne glede na osebne okoliščine, med katere spada tudi kronološka starost, v »skupnem« življenju. Družbena aktivacija je torej tesno povezana s pojmom socialne vključenosti/izključenosti, ki pa je vezana na splošno in individualno duševno kondicijo mladih. Umanjkanje osnovnih socialno-ekonomskih temeljev povzroči ožjo socialno mrežo, oboje skupaj vpliva na kvaliteto duševnega zdravja, od katerega pa je v veliki meri odvisna tudi pripravljenost na angažiranje v skupnostnem življenju, ki ga v smislu splošne klime že tako v osnovi spodjedata individualizacija (samozadostnost) in globalizacija (nujnost slednja trendom).

Družbena aktivacija in vključenost mladih v vse sfere družbe pa je ključnega pomena, saj pomembno prispeva k razvoju samostojnih, samozavestnih in odgovornih odraslih posameznikov, ki lahko pomembno doprinesejo k širši družbi na vseh ravneh.

Literatura

Csuday, G. T. (2019). *EU Youth Strategy. Youth – European Commission*.
https://youth.europa.eu/strategy_en

EU Youth Report. (2015). https://ec.europa.eu/assets/eac/youth/library/reports/youth-report-2015_en.pdf

Grbec, A. (2014). *Socialna vključenost mladih*. https://mss.si/wp/wp-content/uploads/2020/06/2014-10_socialna-vkljucenost.pdf

Jaušovec, N. (2010). Motivacija in kako motivirati? *Vodenje v vzgoji in izobraževanju*, 8(2), 51–66. <http://www.dlib.si/details/URN:NBN:SI:DOC-Y0CITZAB>

Kobal Grum, D. (2021). *Vem, hočem, čutim: kognitivno-motivacijski vidiki čustev*. Znanstvena založba Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, Znanstvenoraziskovalni inštitut Filozofske fakultete.

Kobal Grum, D., in Musek, J. (2009). *Perspektive motivacije*. Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta.

Lavrič, M. in Deželan, T. (ur.). (2021). *MLADINA 2020: položaj mladih v Sloveniji*. Univerza v Mariboru, Univerzitetna založba, Založba Univerze v Ljubljani.

NIJZ. (2022). *O duševnem zdravju*. <https://nijz.si/zivljenjski-slog/dusevno-zdravje/o-dusevnem-zdravju/>